

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 2 1 6 4 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

TEORIJA IN ZGODOVINA DRAME IN GLEDALIŠČE

Izpitna pola

Četrtek, 14. junij 2012 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z odlomkoma iz dramskih besedil (A in B) je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 13 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 80. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor.

Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

Odlomek iz dramskega besedila (A)

ISMENA: Ona je blazna! Išče ga zoper samo sebe!
Ti nisi vse – ga slišite, mi pravi – in svet
ni tvoje dopolnilo. Kako si majhna in nebogljenja
ob tem, kar je bilo, kar je in bo.
Tvoje telo je le lažniv trenutek – pravi –
če ni preskušeno z resnico.
Svet je sklad narave in vesti – ga slišite, mi pravi –
kdor ga zanika, moti ravnovesje,
postavljeno od zmeraj in za zmeraj.
A to je laž, kajne moške? Velika laž!
Naj bo resnica, kar je zunaj mene!
Naj bo resnica to nepretrgano hlastanje kvišku,
za cilji, ki jih ni? Naj bo resnica ta človek,
ta žival, ta gora in ta zvezda?
Saj to je vse le poleg mene!
Jaz nisem v njem in ono ni v meni.
Čemu resnica, ki je nimam jaz?
Recite: da, moške – če nekaj je, sem to le jaz.
Če nekaj je, je to le v meni! /.../
TEIRESIAS: /.../ v te naše dni
je neki igriv duh nalašč zalučal kamen nerazvidnosti,
ukral pa – objesten kakor je – spoznanje o trdnosti stvari.
To, kar je bilo navek na tvoji desni strani,
je poskočilo v levo, tisto na levici si je izbralo desno plat.
A kot sem rekel: le v čaru razposajenega duha.
Zares je desno še na desni in ono drugo je zvesto na levi.
Sami smo krivi, če smo preveč zares igrali v tej igri.
A zdaj je igre konec, duh nagajivec utrujen spi v svojem kotu
in mi smo spet na svojih stalnih in zanesljivih mestih.
Nobeden več ne sprašuje, če Polineikes je ali ga ni,
ker vsakdo ve, kako je nepreklicno mrtev.
V večnih razprtijah med ljudmi je – lahek kot je bil –
izbral slabo in izbral slabo. Spodobi se in običaj je tak,
da zgubljeni človek ne more biti pokopan.
Kreon je potemtakem storil to kot vsak vladar: nič pravzaprav.
Sledil je običajem in temu, kar zahteva čas –
storil je to, kar je storiti moral,
in prav nobeden v Tebah bi ne zmignil s prstom,
če ne bi Polineikes slučajno bil tvoj brat,
če ne bi Antigona bila mu sestra,
če ne bi vsem nam bil obešenjaški, a vendarle zabaven drug.
Kot zmeraj na tem svetu so čustva, ganljiva, plemenita, lepa,
a nazadnje le nič drugega kot čustva, nerazsodna in nič modra,
spletla to zmešnjavo.
Nočem pregnati src iz človeških prsi,
naj bodo srca srca, a naj bodo tudi modra.
Kakopak: vladarjevi ukrepi so neprijetni, kdajpakdaj celo okrutni,
navidez kratijo prav tisto, kar vsem je dragoceno,
a res samo navidez. Že hip zatem je dragocenost manj dragocena,
ker dragocenost – bogovom hvala – ni le ena in edina.
Oblast pa je, in dokler je, moj bog, bo zmeraj pač oblast!
Lovi zvezde, če jih moreš! Zidaj svet na novo, če ga moreš!
Zvezdo uloviš: pri priči bo izgubila svoj sijaj,
nov svet sestaviš, sesul se bo pod težo najbolj črne zmede.
Naj zvezda sije, kot ji je všeč, in svet naj hodi svojo pot
brez naših šibkih in nerazumnih rok!
To je dokaz resnice, kraljična, to je trdna stvar:
Človek je nič, čemu naj si taji svoj nič?
Kdor misli, da je več, neizogibno in za zmeraj pade.

Odlomek iz dramskega besedila (B)

ETEOKLEJ: Upam v zmago! V zmago za vsako ceno, ne glede na to, kako trda in dolga pot je do nje! Ne glede na žrtve, ne glede na mrtve. Brez zmage ni preživetja! In brez odstranitve ni preživetja.

Zmaga in odstranitev mojega brata, to je moj načrt.

ISMENA: Upati pomeni samega sebe voditi za nos. V vojni se nič ne zgodi tako, kot si obetaš.

Nasprotno! Dogodki se pogosto vrstijo tako, kot si najmanj želiš.

POLINEJK: Ključ moje moči je spoznanje, da je njega bolj strah od mene! Jaz nimam česa izgubiti!

Kar pa se tiče trpljenja ljudi: Hrepenim po zmagi! Naj ljudje umirajo, da bo narod preživel!

ANTIGONA: Jaz pa hrepenim po miru. Mir bi bil koristnejši. Boljši in zanesljivejši je mir!

ETEOKLEJ: V tej situaciji ne morem biti drugega kot volk, preoblečen v pastirja. Izgubili smo mir na papirju, a naselil se je v naših srcih! V vojni so naša srca spočita, umita in mirna. Iz vojne bom prišel vse močnejši. In šele takrat bo možen mir.

ISMENA: Govoriš, kaj bo, če bo! To, kar bo, je stvar prihodnosti. Kdo ve, kaj bo jutri?

POLINEJK: Na nasilje moraš odgovoriti z nasiljem! Drugače ne gre! Moram zmagati!

ANTIGONA: Kaj pa, če boš poražen? Lahko se zgodi, da se ne vrneš niti kot zmagovalec niti kot poraženec! Mili moj! Zakaj si tako prepričan, da se boš vrnil?

ISMENA: (*Feničanka še vedno poje*) Nekoč je veljal ideal, da je država središče Uma, ti pa se predajaš mysticizmu, ki slavi "pravico do brezumja".

ETEOKLEJ: Državo je ustvarila strast. Jaz slavim njeno kreacijo na gostiji, kjer se mize šibijo pod težo mraka, krvi in grozot. Tisti, ki me čakajo v gozdu, stojijo nasproti meni kot sestradani vampirji v vrsti pred mesarjem.

FENIČANKA: (*poje naprej, brez prekinitve ...*)

ANTIGONA: In če umreš?

ISMENA: In če umreš?

JOKASTA: In če umreš?

ETEOKLEJ: Izgubil sem vero v nesmrtnost posameznika, toda zgodovina me uči, da obstaja kolektivna nesmrtnost! Trpljenje naroda mi je postalo ljubše kot trpljenje sveta. Vsakemu, ki trpi kot del ljudstva, bo trpljenje stokrat povečano in v povečanosti poplačano!

FENIČANKA: (*Še vedno poje*)

POLINEJK: Eteoklej, v tej vojni bom zmagal!

ANTIGONA: Je še nekdo, ki upa v nasprotno? A kaj je zmaga v vojni? Zmeraj ima dva obraza, obvezno je krvava in zelo pogosto žalostna. Ne dobiš ne zlahka ne poceni tistega, za kar moraš nositi glavo naprodaj. Da ne govorim o zločinih sleherne zmage! Gotovo ne more biti toliko bede v porazu, kolikor je lahko nečlovečnosti v zmagi. In če od nečlovečnosti ni bednejše stvari na svetu, potem tudi poraženec ni manj beden od zmagovalca samo zato, ker je poražen, ampak zato, ker ponavadi zagreši manj hudega! Poraz torej zagotovo ne more biti toliko beden, kolikor je lahko bedna človeška zmaga. Zato sem jaz proti zmagam in proti porazom, temveč sem za mir! (Iz: Slovo)

1. V stolpca vnesite ustrezne podatke za besedili, iz katerih sta odlomka A in B.

1.1. Odlomek A:

Dramatik	
Naslov	
Leto prve izvedbe	
Dramski žanr	
Zunanja zgradba	

(4)

1.2. Odlomek B:

Dramatik	
Naslov	
Leto prve izvedbe	
Dramski žanr	
Zunanja zgradba	

(4)
(8 točk)

2. Pojasnite glavno dramaturško funkcijo, ki jo ima situacija v odlomku A in v odlomku B.

2.1. Odlomek A: _____

_____
_____

(2)

2.2. Odlomek B: _____

_____
_____
_____

(2)
(4 točke)

3. Izberite osrednji dramski lik situacije A in zapišite

njegovo ime in vlogo: _____

kaj hoče/želi: _____

_____

česa/koga se boji in zakaj: _____

_____

_____

ali je bil/-a uspešen/-na: _____

_____

_____

(9 točk)

4. Kaj ta osrednji dramski lik misli o

miru: _____

_____

svobodi: _____

_____

ljubezni: _____

_____

(6 točk)

5. Poiščite in izpišite najbolj značilni,(samo)označujoči del replike njenega/njegovega sogovornika.

_____

_____

Zapišite, kaj hoče/želi: _____

_____

_____

_____

(6 točk)

6. Primerjajte Jovanovićevo Ismeno s Smoletovo (navedite podobnosti in razlike).

6.1. Jovanovićeva: _____

6.2. Smoletova: _____

(8 točk)

7. Označite tudi lika (v B), ki se pojavita v Jovanovićevi Antigoni in ju v Smoletovi ni (npr. kdo sta, njuna vloga, razmerje do naslovnega lika, hotenje/želja, uspešnost).

(9 točk)

8. Primerjajte, v čem (npr. mit – konflikt – liki – prostor/čas, zaplet – razplet – zgradba – vplivi) sta si dramski besedili, iz katerih sta vzeta odlomka A in B

podobni: _____

---

različni: _____

(6 točk)

9. Obkrožite ustrezno možnost DA/NE in svoj odgovor utemeljite.

Jovanovičev Eteoklej pravi: "Zmaga in odstranitev mojega brata, to je moj načrt." Je res to vse, kar hoče?

DA NE

Utemeljitev: _____

_____

_____ (3 točke)

10. Podčrtajte lik, ki izreče naslednje misli, in zadnjo komentirajte.

"Tisti, ki so do sedaj uspevali doseči srečo z nečastnimi sredstvi, bojo izgubili vse, kar imajo!"

Antigona – Ismena – Jokasta – Starka

"Brez kraljev ne moremo živeti!"

Stražnik – Teiresias – Zbor

"Ko pa je človek mrtev, mu ne moreš več ničesar dati, nič odvzeti."

Kreon – Teiresias – Stražnik – Zbor

Komentar: _____

_____

_____ (5 točk)

11. Dopolnite.

Drama je _____

_____.

Temeljne konstituante gledališča so _____

_____.

Tipi odrov so npr. _____

_____.

(8 točk)

12. Izberite eno izmed obeh dramskih besedil A ali B (obkrožite ustrezno) in na kratko opišite

aktualni poudarek v vaši uprizoritvi: _____

_____

_____

scenografsko/kostumografsko zamisel izbrane situacije: _____

_____

_____

(4 točke)

13. Zapišite krajšo, vabljivo napoved vaše uprizoritve za časopis Delo.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(4 točke)

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran